

Kennis belangrijkste bouwsteen voor **verduurzaming**

PRAKTIJK Het streven van Super de Boer was ambitieus: op korte termijn de duurzaamste supermarkt van Nederland zijn. En op lange termijn de duurzaamste van Europa. En dat terwijl het retailers, maatschappelijke organisaties en de supply chain ontbreekt aan kennis om te kunnen verduurzamen. 'Maar', zegt Caspar Woolthuis, verantwoordelijk voor kwaliteit en duurzaamheid bij Super de Boer, 'samenwerken met kennisinstellingen, NGO's, leveranciers en producenten biedt uitkomst.' Een gesprek over hoe ketensamenwerking leidt tot duurzame(re) voeding.

Super de Boer heeft grootse plannen. Maar waarom? 'Allereerst vraagt de consument om duurzame producten. Daarnaast is er de enorme druk van NGO's. Die eisen van alles en maken jaarlijks een overzicht van de duurzaamheidsscore van supermarkten. Even voor de goede orde: wij mesten geen varkens of telen geen druiven. Desalniettemin wordt de supermarkt daarop aangesproken. Lastig. Toch nemen we onze verantwoordelijkheid. Want wij hebben inkoopkracht en kunnen de gehele versketen bewegen om te veranderen', legt Woolthuis uit.

Van waakhond naar partner

Economie Light, een programma dat streeft naar reductie van het broeikas effect en bevordering van duurzame productie, was in

2006 de eerste aanzet tot een duurzamer assortiment. Hierbij werkte Super de Boer samen met Stichting Natuur en Milieu en Oxfam Novib. Want, stelt Woolthuis, de duurzaamheidsslag moet niet alleen ten goede komen aan de p van *planet*, maar ook aan de p van *people*. Zo stapten de NGO's uit hun traditionele rol van waakhond en startten een structurele samenwerking met de retailer. Ook TransForum sloot aan. De organisatie gaf het project de naam Duurzaam in Retail en maakte dankzij subsidie van LNV input van kennis mogelijk. Zo werd de kennis van het LEI en de Rotterdam School of Management (RSM) ingezet. 'Buitengewoon wenselijk', beoordeelt Woolthuis. 'Feit is dat het de keten ontbreekt aan kennis. Want hoe kun je verduurzamen op het gebied van productie, transport of arbeidsomstandigheden? En hoe krijg je de hele keten daartoe in beweging? Zonder kennis is verduurzamen onmogelijk.'

Nieuwe ambitie

Drie jaren later is de doelstelling bijgesteld en luidt: stap voor stap het assortiment aan huishoudproducten verduurzamen. De grote uitdaging zit in het verduurzamen van de mainstream, oftewel bestaande hoofdstromen. Dus niet werken aan één duurzamer soort, bijvoorbeeld haring, maar aan alle haring die Super de Boer verkoopt. 'Veel zinvoller', weet Woolthuis. Wat haring betreft

schoven Stichting de Noordzee, het Wereld Natuur Fonds, het LEI, de Marine Stewardship Council (MSC) en leveranciers meerdere keren aan bij de overlegtafel. 'Met hun inbreng en ervaring hebben we in de gehele keten een aantal verbeterlagen kunnen maken: betere vangstmethoden met minder bijvangst, minder bodemberoering en meer waardering voor de haringstand. Inmiddels is al onze haring MSC-gecertificeerd.'

Meer begrip, betere samenwerking

Uiteraard is verduurzaming van alle circa 4.300 huismerkproducten in korte tijd onmogelijk. Woolthuis: 'Je moet keuzes maken. Het grappige is dat ons Duurzaamheidsverslag over 2008 heel wat teweegbracht. Leveranciers van onder meer kippenvlees, koffie en thee benaderden ons spontaan om het verduurzamingstraject aan te gaan. Mooi dat successen inspirerende voorbeelden vormen voor de *supply chain*. Ook interessant is de onderlinge dialoog. Als retailer geef je de *supply chain* én NGO's inzicht in je bedrijfsprocessen. Dat vergroot het onderlinge begrip en vergemakkelijkt de samenwerking.' Toch staat de supermarktketen nog voor grote uitdagingen. 'Maatschappelijk verantwoord ondernemen gaat over alle bedrijfsprocessen. Hoe krijgen we dat tussen de oren van onze afdelingen personeelszaken en vastgoed? En hoe communiceren we onze duurzaamheidsslag naar de consument?'

STEEN IN DE VIJVER

Omslag nodig in Noordzeeverij

De Europese Commissie erkende onlangs dat het Gemeenschappelijke visserijbeleid (GVB) is mislukt. Te veel vissoorten zitten in de gevarezone. Een fundamentele omslag is nodig. De commissie wil naar een ecosysteembeleid. Hierin vormt het marine ecosysteem de basis van diensten, zoals de productie van vis en biodiversiteit.

Maar wat is eigenlijk het ecosysteem in de Noordzee? Het gangbare beeld is dat van een zand- en slibvlakte, de biotoop van tong en schol. Maar wie zich in de geschiedenis verdiept, komt een heel ander beeld tegen: een ruw substraat met boomstronken, stenen en oesterbanken. Geen goed biotoop voor platvis, maar een prima kraamkamer voor rondvis. Dat biotoop is vernield door trawler-visserij.

Maar misschien komt het ruwe substraat terug. Allereerst komen er zeereservaten waar stenen gestort worden. Daar kunnen ook mosselbanken en misschien zelfs oesterbanken ontstaan. Ten tweede komen er windmolenparken. Tot slot gaan er, naar buitenlands voorbeeld, stemmen op om plaatselijk kunstriffen aan te leggen. Allemaal mogelijke broedplaatsen van rondvis, inktvis, schelpdieren en kreeften.

Wat betekent dat voor de visserij? Die gaat op grote delen van de Noordzee terug van platvis naar andere vissoorten. Voor platvis kunnen dan visakkers worden aangewezen waar lichte vormen van bemesting en voeding toegestaan zal zijn. Ook ligt het voor de hand het Europese visserijbeleid weer deels te nationaliseren. Want vissen kunnen landsgrenzen overzwemmen, ecosystemen niet. Vissers worden zo meer plaatsgebonden en kunnen meer eigen verantwoordelijkheid krijgen, zonder quota. Zij gaan dan meer op boeren of pachters lijken, bij wie het gebruiksrecht is gekoppeld aan een zorgplicht. Stof genoeg voor innovatie.

Wouter van der Weijden
 directeur Stichting Centrum voor Landbouw en Milieu
 auteur van het essay 'Bron van Vis en Energie – Visie van een landrot op de Noordzee in 2025', InnovatieNetwerk, 2009